

Nr 18.

Ankom till Riksdagens kansli den 10 mars 1911 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående aflöningsfyllnad åt vikarien för tjänstledige kassören och bokhållaren i fångvårdsstyrelsen Walter Engblom.

(3:e Afd.)

I en den 17 februari innevarande år till Riksdagen aflåten till statsutskottet för förberedande behandling öfverlämnad proposition (nr 84) har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att till den vikarie, som uppehåller tjänstledige kassören och bokhållaren i fångvårdsstyrelsen Walter Engbloms befattning under honom för sjukdom beviljad tjänstledighet till den 1 juli 1911 och jämväl under fortsatt ledighet, som af samma anledning kan blifva Engblom beviljad, må för tiden från och med år 1911 tillsvidare från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgå aflöningsfyllnad med 1,700 kronor för år.

Beträffande föreliggande framställning har departementschefen till återopade statsrådsprotokollet anfört följande:

»Sistlidna års riksdag medgaf, på Eders Kungl. Maj:ts förslag, att lönefyllnad med visst belopp finge utgå till vikarien för tjänstledige kassören och bokhållaren i fångvårdsstyrelsen Walter Engblom. Då den tid, för hvilken lönefyllnaden beviljades, blef begränsad till utgången af 1910, men behof af medels anvisande för ändamålet föreligger jämväl för den därefter följande tiden, anhåller jag att få ånyo upptaga denna fråga; och torde jag därvid till en början få erinra om de förhållanden, som föranledde Eders Kungl. Maj:ts berörda framställning till Riksdagen.

Bihang till Riksd. prot. 1911. 4 Saml. 1 Afd. 17 Häft. (Nr 18.)

Allt sedan slutet af år 1905 hade Engblom varit tjänstledig, och från och med juli månad 1907 hade anledningen härtill varit, att Engblom med läkarbetyg styrkt sig vara af sjukdom (neurasteni) hindrad att förrätta sin tjänst. Under den långa tid, Engblom sålunda haft tjänstledighet för sjukdom, skulle hans vikarie icke fått uppbära mera än de med befattningen förenade tjänstgöringspenningarna — hvilka intill innevarande år utgjort allenast 1,200 kronor för år — därest icke svårigheten att för denna ersättning erhålla vikarie gjort det nödvändigt att bereda honom någon lönefyllnad. Sådan hade, då Eders Kungl. Maj:t i början af år 1910 aflät sin proposition i ämnet till Riksdagen, utgått *dels* för tiden från och med den 1 oktober 1908 till och med den 30 juni 1909 med 100 kronor i månaden från andra hufvudtitelns anslag till extra utgifter och *dels* för senare halfåret 1909 med 125 kronor i månaden, anvisade under förskottstitel att sedermera hos Riksdagen anmälas till ersättande.

I fråga om lönefyllnadens belopp för tiden från och med den 1 juli 1909 till den 1 juli 1910, för hvilken tid Engblom senast hade erhållit tjänstledighet, hade fängvårdsstyrelsen omförmålt, att tjänstförrättande kassören, hvilken allt sedan den 1 februari 1908 uppehållit befattningen, under förutsättning att förordnandet skulle åt honom ånyo uppdragas och med hänsyn till dettas allt mera permanenta natur hos styrelsen anhållit, att honom måtte beredas arfvode motsvarande hela den i stat för befattningen uppförda aflöning, eller efter 3,000 kronor för år. Han hade därvid anfört, hurusom han nödgats afstå från sin tjänstgöring inom annat ämbetsverk för att odeladt kunna ägna sig åt kassörsförordnandet, som större delen af året, synnerligast när bokslutet med därför nödiga förberedelser påginge, fullt kräfdde hela hans arbetstid. På grund af dessa skäl och då styrelsen ämnade för tjänstens fortsatta uppehållande förordna nuvarande vikarien, af hvilken det icke syntes kunna fordras, att han skulle därmed fortsätta mot mindre vederlag än som enligt den antagna lönestaten ansetts böra för tjänsten utgå, hade fängvårdsstyrelsen hemställt om nådigt medgifvande, att åt vikarien å ifrågavarande kassörs- och bokhållartjänst finge utöfver tjänstgöringspenningarna beredas lönefyllnad med 150 kronor i månaden.

Statskontoret hade däremot framhållit, att, såvidt ämbetsverket hade sig bekant, hittills den grundsatsen följts, att ersättning för vikariat å tjänst, som vore med ordinarie innehafvare besatt, icke ansetts böra utgå med belopp, motsvarande hela den ordinarie aflöningen, i andra fall än då det visat sig omöjligt att för lägre ersättning erhålla kompetent vikarie, och då sådant förhållande icke vore i ärendet ådagalagd eller

fångvårdsstyrelsen i öfrigt, enligt statskontorets förmenande, förebragt tillräckliga skäl för ett frångående af berörda princip, hade statskontoret funnit sig icke kunna tillstyrka styrelsens förslag i vidare mån än att ifrågavarande ersättning bestämdes till 125 kronor i månaden.

Då Eders Kungl. Maj:t den 21 januari 1910 fattade beslut om aflåtande till Riksdagen af nämnda proposition, yttrade jag vid frågans behandling i statsrådet, att Engbloms vikarie gifvetvis borde äfven för senare hälften af den tid, hvarunder Engblom då åtnjöt tjänstledighet, eller till den 1 juli 1910, få uppbara lönefyllnad med 125 kronor; och då det under andra hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till fångars vård och underhåll lämpligen syntes kunna anlitas för ifrågavarande utgift, föreslog jag, att af Riksdagen skulle begäras medgifvande, att af detta anslag finge anvisas medel, utom till täckande af det för senare halfåret 1909 förskottsvis utgifna belopp af 750 kronor, jämväl lönefyllnad med enahanda belopp för första halfåret 1910.

Härvid borde man dock enligt min mening icke stanna. Jag erinrade, att för Engblom, hvilken vore född år 1857 och icke underkastat sig 1907 års pensionslag, ännu återstode 12 år innan han uppnådde den för honom gällande pensionsålder af 65 år, och att han därförinnan ej vore skyldig att afgå från tjänsten. Därest det af Eders Kungl. Maj:t för Riksdagen framlagda förslag till ny lönereglering för fångvårdsstyrelsen godkändes och Engblom inginge på den nya staten, hvilken skulle tillämpas från och med år 1911, blefve visserligen nya pensionslagen å honom tillämplig, hvarmed för honom inträdde skyldighet att afgå från tjänsten, om han, efter att under fem på hvarandra följande år i följd af sjukdom varit ur stånd att tjänstgöra, funnes vara för framtiden oförmögen till tjänstgöring. Men af denna anledning kunde Engblom ej komma att lämna sin tjänst förr än den 1 juli 1912, och äfven om han fortfarande blefve af sjukdom hindrad att sköta tjänsten, vore därmed icke gifvet, att han kunde anses vara för framtiden oförmögen till tjänstgöring. Under förutsättning att Engbloms hälsotillstånd ej förbättrades, vore det sålunda antagligt, att behovet af lönefyllnad åt vikarie å kassörstjänsten i fångvårdsstyrelsen komme att fortfara under en längre tid. Vid sådant förhållande och då det å styrelsens stat uppförda anslag till vikariatsersättningar m. m. framdeles lika litet som hittills kunde antagas lämna tillgång till de erforderliga medlen, syntes det lämpligt, att åt den ifrågasatta framställningen till Riksdagen gäfves den omfattning, att medgifvande erhöles att äfven för tiden efter den 30 juni 1910 för ifrågavarande ändamål anlita förslagsanslaget till fångars vård och underhåll. Hvad anginge beloppet af den löne-

fyllnad, som för denna tid borde bestås, fann jag någon ökning i den senast beviljade ersättningen ej under år 1910 böra ifrågakomma, men därest ny stat för fångvårdsstyrelsen med förhöjda aflöningar komme att tillämpas från och med år 1911, syntes mig ny reglering af nämnda vikaries aflöning äfven böra ske. Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag till stat skulle till fångvårdsstyrelsens kassör utgå — utom ålderstillägg — 2,200 kronor i lön, 1,500 kronor i tjänstgöringspenningar och 300 kronor i ortstillägg eller tillhoppa 4,000 kronor. Då vikariens förutvarande aflöning 2,700 kronor utgjorde omkring $\frac{4}{5}$ af Engbloms begynnelseaflöning enligt den gällande staten 3,000 kronor jämte extra lönetillägg 450 kronor, ansåg jag vikarien efter nya statens ikraftträdande böra aflönas med $\frac{4}{5}$ af tjänstens till 4,000 kronor höjda begynnelseaflöning eller således med 3,200 kronor; till lönefyllnad utöfver tjänstgöringspenningarna 1,500 kronor skulle sålunda erfordras 1,700 kronor årligen. Då emellertid förhållandena kunde tänkas blifva sådana att lämplig vikarie icke kunde erhållas eller kvarhållas vid vikariatet med mindre fyllnad bereddes honom med belopp motsvarande hela lönen jämte ortstillägg, borde lönefyllnaden få stiga intill 2,500 kronor om året, motsvarande 208 kronor 33 öre i månaden.

I enlighet med min, på hvad jag sålunda anfört stödda hemställen beslöt Eders Kungl. Maj:t hos Riksdagen begära medgifvande, att från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll finge utgå lönefyllnad till Engbloms vikarie ej blott för tiden till den 1 juli 1910 med 125 kronor för månad utan äfven, därest Engblom erhöle fortsatt tjänstledighet för sjukdom, med 125 kronor för månad under senare halfåret 1910 samt därefter med högst 208 kronor 33 öre för månad.

I sitt svar å denna Eders Kungl. Maj:ts framställning har Riksdagen förklarat sig icke hafva något annat att erinra mot densamma, än att Riksdagen ansåge det mindre lämpligt att redan då fastställa beloppet af den lönefyllnad, som efter utgången af år 1910 skulle utbetalas till vikarien å ifrågavarande tjänst. Den i ärendet förebragta utredningen syntes nämligen icke utesluta möjligheten att jämväl efter 1910 års utgång erhålla lämplig vikarie för en lönefyllnad af 125 kronor för månad. Vid sådant förhållande och då det ännu vore ovisst, huruvida den ordinarie kassören och bokhållaren komme att ingå på den nya lönestaten eller kvarstå å den gamla, syntes det Riksdagen, som om, åtminstone tills vidare, anvisandet af de medel, som efter år 1910 kunde erfordras för att uppehålla ifrågavarande tjänst, borde få bero på förnyad ompröfning.

Riksdagen har sålunda bifallit propositionen endast såvidt angår tiden till 1910 års slut.

I anledning af den utgång, frågan sålunda erhöll vid förra årets Riksdag, och sedan Eders Kungl. Maj:t den 23 juni 1910 beviljat Engblom förlängd tjänstledighet för sjukdom under ett år från och med den 1 juli 1910, har fängvårdsstyrelsen i underdånig skrifvelse den 21 december 1910 åter anmält frågan om ersättning till Engbloms vikarie.

Fängvårdsstyrelsen finner billigheten fordra, att tjänstförrättande kassören och bokhållaren R. af Winklerfelt, som, efter hvad styrelsen upplyser, allt sedan den 1 februari 1908 på tillfredsställande sätt uppehållit tjänsten, efter 1911 års ingång komme i åtnjutande af höjning i vederlaget för densamma. Dessförutan vore han för öfrigt ej villig att fortfarande kvarstå vid förordnandet, helst de vid vissa fängvårdsanstalter nyinrättade assistenttjänsterna, hvilka han med visshet om framgång skulle kunna söka, aflönades med 2,800 kronor, hyresersättning inräknad, och detta å billigare ort än Stockholm. Största svårighet syntes också möta att under de förhållanden, som inträdde med år 1911, erhålla annan kompetent vikare för den ersättning, som hittills utgått.

Vidare meddelar styrelsen, att af Winklerfelt i en till styrelsen ingifven framställning anhållit, att styrelsen ville för befattningens uppehållande efter år 1910 bereda honom ersättning motsvarande hela den för tjänsten från och med innevarande år bestämda begynnelseafflöning 4,000 kronor, men att han sedermera förklarat sig för år 1911 åtnöjas med en ökning af 500 kronor i den honom för år 1910 medgifna vikariatsafflöningen eller sålunda med en afflöning i allt af 3,200 kronor, utgörande enahanda belopp som det i Eders Kungl. Maj:ts nämnda proposition för tiden efter år 1910 för honom beräknade. Oafsedt den nuvarande vikariens sålunda afgifna förklaring vore det dock, enligt fängvårdsstyrelsens mening, på de i propositionen angifna skäl önskvärdt, att Eders Kungl. Maj:t, i händelse af behof, kunde för tjänstens uppehållande anvisa högre belopp intill begynnelseafflöningen enligt den nya staten.

Efter att slutligen hafva erinrat, att Engblom numera förklarat sig vilja ingå på den nya lönestaten, hemställer fängvårdsstyrelsen, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att under Engbloms fortsatta tjänstledighet för sjukdom lönefyllnad till hans vikarie finge för tid efter år 1910 af Eders Kungl. Maj:t i mån af behof anvisas med högst 208 kronor 33 öre för månad.

I underdånigt utlåtande, som i anledning af denna fångvårdsstyrelsens framställning infordrats från statskontoret, har framhållits, att, ehuru Engblom ingått på den nya lönestaten för fångvårdsstyrelsen och därigenom blifvit underkastad bestämmelserna i nya pensionslagen, det dock icke för närvarande kunde bedömas, hur länge hans tjänst komme att behöfva uppehållas af vikarie, då nämligen Engblom blott därest han enligt läkarintyg funnes vara för framtiden oförmögen till tjänstgöring vore skyldig att den 1 juli 1912 afgå från tjänsten. Då emellertid Engbloms vikarie förklarar sig åtnöjas med en aflöning för år 1911 af 3,200 kronor eller 500 kronor mera än han för år 1910 uppburet, har det synts statskontoret, som om anledning knappast föreläge att för närvarande åt vikarien, hvilken nu uppbure tjänstgöringspenningar med 1,500 kronor för år, af Riksdagen äska större lönefyllnad än 1,700 kronor för år.

Statskontoret har alltså hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte utverka Riksdagens medgifvande till att den vikarie, som uppehölle Engbloms tjänst under denne för sjukdom beviljad tjänstledighet, finge från 1911 års ingång och tills vidare så länge förordnandet varade från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll åtnjuta aflöningsfyllnad med 1,700 kronor för år.

Att vikarien å ifrågavarande befattning jämväl för tiden efter år 1910 måste beredas ersättning utöfver tjänstgöringspenningarna, hvilka numera uppgå till 1,500 kronor om året, torde vara gifvet. Det af fångvårdsstyrelsen och statskontoret i sådant hänseende förordade belopp af 1,700 kronor årligen synes mig ock under närvarande förhållanden skäligt. Framdeles kan det väl befinnas otillräckligt, men då för innevarande år vikarie kan erhållas för sagda ersättning och, på sätt statskontoret antydt, Engbloms ingående på den nya aflöningsstaten öppnat möjlighet för att hans sjukdom, därest den fortfar, dock icke skall mera än under ytterligare 1 $\frac{1}{2}$ år nödvändiggöra tjänstens uppehållande genom vikarie, anser jag lika med statskontoret det ej vara skäl att nu för vikarien ifrågasätta högre aflöningsfyllnad än den nämnda.»

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts framställning, hemställer,

att Riksdagen må medgifva, att till den vikarie, som uppehåller tjänstledige kassören och bokhållaren i fångvårdsstyrelsen Walter Engbloms befattning under

honom för sjukdom beviljad tjänstledighet till den 1 juli 1911 och jämväl under fortsatt ledighet, som af samma anledning kan blifva Engblom beviljad, må för tiden från och med år 1911 tillsvidare från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgå aflöningsfyllnad med 1,700 kronor för år.

Stockholm den 10 mars 1911.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Stockholm, den 11/11/1911.

Enligt förordningen om tryckfriheten i Sverige den 20/1/1810 och enligt den förordningen om tryckfriheten i Norge den 17/1/1814 har jag tillåtet att utge denna avhandling.

Isaac Marcus
Boktryckeri-aktiefabrik

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1911.
